

28. 3. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zásadní faktory aktuálně ovlivňující českou ekonomiku aneb výhledy na rok 2023

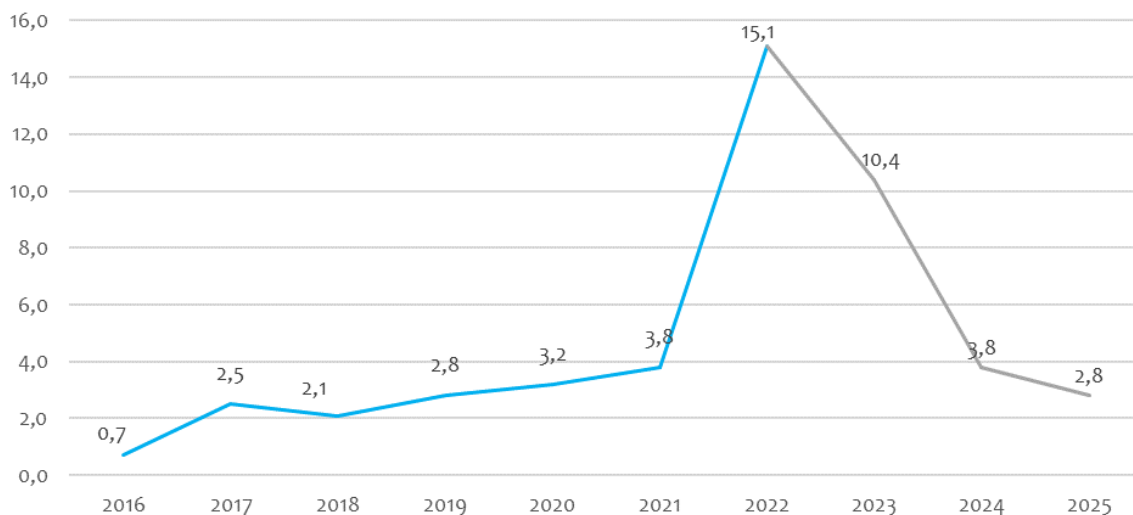
Nejen Česká republika se v roce 2022 potýkala s řadou šoků, které negativně ovlivňovaly její hospodářský vývoj. I po více než třech letech od začátku koronavirové pandemie musí svět stále řešit její dopady a problematiku. Oproti očekáváním se tak nejen česká ekonomika nachází v útlumu. Nadto více než rok probíhá válka na Ukrajině, která mimo lidských obětí také dále snížila i globální hospodářský růst. Jsou s ní spojeny i další dopady, které musí tlumit nejen evropské vlády. Přiblíženy tak budou hlavní faktory, které v roce 2022 ovlivňovaly českou ekonomiku, a u kterých se předpokládá, že budou převažovat i v roce 2023.

VYSOKÁ INFLACE

Ekonomický růst a životní úroveň obyvatel jsou aktuálně snižovány zejména vysokou inflací. Podle lednové makroekonomické predikce Ministerstva financí České republiky dosáhla v roce 2022 průměrná míra inflace 15,1 %. To znamená **nejvyšší hodnoty** inflace od roku 1993, tedy **za posledních téměř 30 let**. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají nejen potraviny, pohonné hmoty, elektřina, zemní plyn či imputované nájemné, ale i další kategorie zboží a služeb.

Od ledna 2023 je mimo jiné účinné i zastropování cen elektřiny a plynu. I tak by se ale meziroční inflace měla pohybovat v 1. čtvrtletí 2023 okolo průměrné hodnoty za rok 2022. Dále by však měla být inflace částečně tlumena transmisním mechanismem zvýšených měnověpolitických sazeb. Dle makroekonomické predikce Ministerstva financí České republiky by tak průměrná míra inflace **v roce 2023 měla zvolnit na 10,4 %**.

Celkově je ale tedy stěžejní, aby se **inflační očekávání vrátila do blízkosti inflačního cíle** České národní banky, který činí 2 %. V opačném případě by bylo třeba vynakládat další dodatečné ekonomické náklady k přísnějšímu nastavení měnové politiky.

Zdroj: Makroekonomická predikce Ministerstva financí České republiky (leden 2023), vlastní úprava

CENY ENERGIÍ

Jak již bylo řečeno, jedním z hlavních faktorů, které ovlivňují růst inflace, je zvyšování cen energií. Velkoobchodní **ceny elektřiny na burze v roce 2022 dosahovaly rekordních hodnot**, což negativně ovlivňuje náklady firem i domácností. Způsob cenotvorby elektřiny v Evropě je zjednodušeně značně závislý na ceně plynu. Ten byl ve velké míře dodáván z Ruska. Ukrajina ale představuje významnou tranzitní zemi, což s ohledem na aktuální dění přispělo k nejistému a velmi nestálému vývoji na trhu s energiemi v roce 2022. Šlo především o nejistoty v nedodržování závazků ze strany Ruska ale i v ceně za dodávky plynu. Zároveň stále přetrvávají v platnosti nařízení související se zelenou politikou EU či rostoucí ceny emisních povolenek s cílem podpořit technologie s nižšími emisemi, což rovněž v roce 2022 také podpořilo zdražování elektřiny.

Firmám i domácnostem tak **v roce 2022 výrazně vzrostly náklady na energie**. Stát reagoval novelou energetického zákona, která je účinná od ledna 2023 a umožnila zastropovat ceny energií. Rovněž jsou řešeny i další formy podpory jako je například příspěvek na energie. Hospodaření veřejných financí bude tedy v roce 2023 dále silně záviset na vývoji trhu s energiemi.

I když tedy stále přetrvávají obecné nejistoty ohledně dalšího vývoje vojenské agrese Ruska vůči Ukrajině, predikce z pohledu cen energií očekávají opětovný pokles cen elektřiny. Podmínkou je další posun v rámci **diverzifikace energetických zdrojů a snížení energetické závislosti na Rusku**. To lze očekávat i s ohledem na aktuální dění a související **zásahy státu**.

PROBLÉMY V DODAVATELSKÝCH ŘETĚZCÍCH

I když problémy v dodavatelských řetězcích se ve světové ekonomice začaly v některých odvětvích objevovat již dříve, pandemie COVID-19 měla zásadní dopad na jejich plynulé fungování. Vše dále umocnily nejistoty z dalšího vývoje, kdy se v roce 2022 zejména Čína stále potýkala s pandemií COVID-19 a souvisejícími **přísnými lockdowny**. Začaly se také projevat **dopady situace na Ukrajině**.

Česká republika to velmi výrazně pocítila vzhledem k ekonomickému významu automobilového průmyslu. Toto odvětví je stále limitováno přetrvávajícími **problémy v dodavatelských řetězcích a nedostatkem některých specifických výrobních vstupů**. Na trhu se v souvislosti s pandemickou situací a situací okolo invaze Ruska na Ukrajinu rovněž ukazují nevýhody závislosti na dodavatelských řetězcích. Pro exportně orientovanou českou ekonomiku pak riziko představuje i tendence k lokalizaci výroby.

Dle lednové makroekonomické predikce Ministerstva financí České republiky **problémy v dodavatelských řetězcích budou přetrvávat i v roce 2023**. Předpokládá se však, že jejich intenzita vzhledem k očekávané stabilizaci epidemické situace i konfliktu na Ukrajině bude postupně slábnout. Již ve 3. čtvrtletí 2022 se například situace na straně vývozu zboží a služeb v České republice zlepšila (vývoz zboží a služeb ve 3. čtvrtletí 2022 vzrostl o 10,5 %). Došlo k tomu zejména vzhledem k hospodářskému růstu v zahraničí, a právě zmírňování poruch v dodavatelských řetězcích, a to i přes přetrvávající válku na Ukrajině. Ta je spojena s vynucenými omezeními produkce či obchodními sankcemi. Slábnout by tak měly i již zmiňované tlaky na růst inflace.

ZATÍŽENÍ VEŘEJNÝCH FINANCÍ

Jak již zmiňovaná pandemie COVID-19, tak důsledky války na Ukrajině, se v roce 2022 odrážely i v hospodaření sektoru vládních institucí. Zatížení spočívalo například jak ve **vynakládání prostředků na humanitární pomoc**, tak i na **podporu ekonomickým subjektům s vysokými cenami**. Veřejné finance jsou rovněž stále zatíženy opatřeními, která během pandemie COVID-19

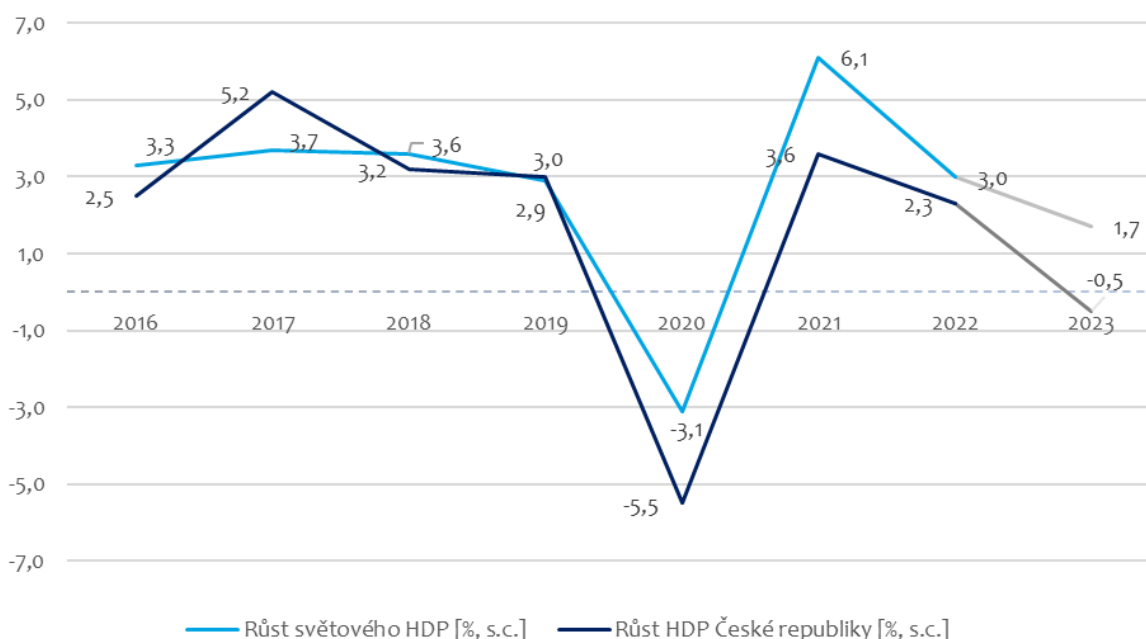
snížila daňovou zátěž.

Dle makroekonomické predikce Ministerstva financí České republiky z ledna 2023 odhad schodku hospodaření veřejných financí za rok 2022 činí 3,6 % HDP. Zadlužení pak dokonce 44,6 % HDP. Dále zaváděna opatření zejména z důvodu mimořádných výdajů souvisejících s energetickou krizí a výdajů v sociální oblasti pak dále vychylují predikci pro rok 2023. Hospodaření veřejných financí v roce 2023 tak bude dále silně závislé na vývoji trhu s energiemi. Mělo by dojít tedy k dalšímu prohloubení deficitu veřejných financí na 4,2 % HDP a růstu zadlužení na 45,8 % HDP. Rok 2023 dle predikcí bude tedy ve znamení dalšího **prohloubení deficitu veřejných financí**.

CELKOVÝ HOSPODÁŘSKÝ ÚTLUM

Jak již vyplývá ze všech výše uvedených skutečností, nejen českou, ale i světovou ekonomiku zasáhlo v roce 2022 několik šoků, a globální **hospodářský růst se tak snížil**. Pro pandemií oslabené ekonomiky se objevila další rizika i v důsledku již zmiňované války na Ukrajině, z nichž některé jako vysoká inflace, energetická krize či problémy v dodavatelských řetězcích, již byly přiblíženy výše.

Očekávání týkající se oživení po pandemii COVID-19 se tak nenaplnila, a naopak se Česká republika musí potýkat s recesí. U souvisejících **rizik a nejistot** se předpokládá, že **budou pokračovat minimálně ještě v první polovině roku 2023**. Dle lednové makroekonomické predikce Ministerstva financí České republiky globální hospodářský růst v roce 2022 dosáhl 3,0 %. Výhled pro rok 2023 předpokládá další zpomalení na 1,7 %, zejména s ohledem na zatížení energetickou krizí, vysokou inflací, souvisejícím zpřísnováním měnových podmínek, celkovým útlumem dynamiky vyspělých ekonomik a případné další přetrvávající nejistoty. Obdobný vývoj je očekáván i v rámci hospodaření České republiky, kdy k mírnému oživení by mohlo dojít až v druhé polovině roku 2023. Konkrétně v případě České republiky **hospodářský růst zpomalil v roce 2022 dle odhadů na 2,3 %** a pro rok 2023 je očekáván dokonce pokles reálného HDP o 0,5 %.

Zdroj: Makroekonomická predikce Ministerstva financí České republiky (leden 2023), vlastní úprava

Co tedy čeká Českou ekonomiku v roce 2023? Pravděpodobně další zpomalení růstu, a to zejména vlivem celkového útlumu globálního hospodářství. Roli budou hrát i konkrétní

faktory jako je snižování spotřeby domácností způsobené vlivem vysoké inflace, která snižuje reálnou hodnotu těchto příjmů, či dále zvyšující se náklady firem a domácností. Důležitá také bude celková stabilizace situace a souvisejících očekávání ohledně budoucího vývoje v Evropě, kdy řada faktorů se v ekonomice projevuje s určitým zpožděním. I když je tedy pro druhou polovinu roku 2023 očekáváno již mírné oživení hospodářství, predikce jsou v tomto směru velmi opatrné a například návrat inflace do blízkosti inflačního cíle centrální banky zůstává otázkou až dalších let.

Ing. Johana Rollinger

Business Valuation Consultant

Equity Solutions Appraisals s.r.o. - znalecká kancelář

Ovocný trh 573/12
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 314 447

e-mail: info@eqsa.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)

- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)